

Ансамбл МАКЕДОНИЈА

КОНЦЕРТ КОДЕ СЕ МИЈАЦИТЕ...

УНИВЕРЗИТЕТ ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ, ШТИП
ФМУ – ОДДЕЛ ЗА ЕТНОКОРЕОЛОГИЈА

22.11.2013 год.
Почеток: 20.00 часот
Салон на МОБ

ДМБУЦ, ИЛИЈА НИКОЛОВСКИ – ЛУЈ, СКОПЈЕ
НАСОКА ЗА ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИКА И ИГРА

Ансамбл МАКЕДОНИЈА

Ансамблот МАКЕДОНИЈА е репрезент на македонската традиционална култура. Единствен во државата, од ваков тип, ансамблот работи со кадар - професионалци, со кого раководат стручни лица од областа на традиционалната игра, инструменти и пеење. Младите уметници достоино го претставуваат она што се нарекува минато, она што претставува духовна и материјална култура, со еден збор - генетскиот код на еден народ.

Токму затоа настапите на Ансамблот МАКЕДОНИЈА претставуваат предизвик за гледачите во музички и мисловен смисол. Тие го тераат и најиндиферентниот гледач да запее или заигра во ритамот кој се пренесува музички виртуозно и издржано, притоа давајќи нова, оригинална и веродостојна порака за разноликоста на македонската традиционална игра како и квалитетната музичка вклопеност на инструментите кои со векови опстојувале на овие простори.

Пораката од концертите на македонските културни амбасадори може само да се почувствува и доживее на начин како што тоа го правеле нашите предци и мноштвото генерации наназад во историјата.

КОДЕ СЕ МИЈАЦИТЕ

....Коде бре Дракулевци, Кокаловци,!!! Коде бре Томовци, Стамевци...
коде бре Мијаци?

.... Коде ни пулат очиве....

Мијациите се етничка група со изразена ендегамија, својство на посебност и карактеристична етничка култура, која и во денешно време настојува да го забави процесот на распаѓање на етничката заедница. Како старо население, самите и денес со гордост истакнуваат дека се Мијаци, податок што укажува дека етнонимот Мијак сеуште не е заборавен. Се населуваат во Дебарско-Мијачката или во науката позната како Дебарско-Реканска етнографска целина. Постојат повеќе народни преданија за името Мијаци. Соседите Брсјаци ќе речат: Мијаци, Тријаци, три камена белутраци, а Мијациите знаат да кажат: се викаме таке, зашто мие сме јаки....

Дијалектот на Мијациите спаѓа во западномакедонските говори, потесно во дебарскиот дијалект. Во науката се смета дека на овие простори се населиле уште во средниот век, а во нивната етногенеза учествувале словенски и несловенски групи од западен дел на Балканот, кои поминале низ процес на етничко проникнување. До крајот на XVIII и почетокот на XIX век, Мијациите живееле во родовско-племенска организација на многу поголем простор од денешниот, за што сведочи словенската топонимија, населувајќи ги областите околу реката Радика и двете страни на Црни Дрим, областите околу планината Јабланица, кај Елбасан, Голо Брдо, Булчица, Малесија, Гора, Љума и Мат.

Во XVIII век почнува иселувањето на Мијациите во селата Ореше и Папрадиште (Азот), во селото Смилево, градот Крушево и селото Ехловец (Кичевија) во Брсјачката етнографска целина, задржувајќи го принципот на групна ендегамија, така што долго време склучувањето бракови со други етнички групи било вистинска реткост.

Нивната етничка култура е препознатлива по народната носија, мијачката куќа, покуќнина и разновидни елементи од духовната култура. Познати како сточари, печалбари но и врвни зографи и копаничари со многубројни дела по манастирите и црквите во Македонија и Балканот, Мијациите дале познати дејци во културната историја на Македонија како Партенија Зографски, Ѓорѓи Пулевски, Панајот К. Ѓиновски, Васил Икономов и др..

Мијачките ора, песни, обичаи, кои денес се перципираат како традициски, некогаш биле во својата примарна функција. Денес пренесувајќи ги песните или ората на сцена, облекувајќи традиционална мијачка носија која повеќе не сè носи, се добива потполно ново значење и своја нова сценско-уметничка функција. Избраните мијачки традиционални вредности временски и просторно ќе Ви ги пренесеме вечерва на сцената, проследувајќи ги во првиот дел од програмата на Ансамблот Македонија.

Во вториот дел од прогамата ќе проследиме женски обредни поворки лазарки од **Дебарско Поле**, областа околу градот Дебар. Во народниот говор се сретнуваат и називите Дебор, Дебер, Дибра, а за населението Дебрани, Деборчани, Дибрани.

Традиционалната песна Синциле моме, клашнените облеку шегуни, ресачки и кусалиња ги донесовме од пределот **Долна Преспа**, од најјужниот граничен дел, каде се наоѓаат само неколку села на територија на Македонија, а сите останати се од другата страна на границата..Пустец, Шулин, Глобочани, Туминец, Горица, Леска...

Помниш ли либе Тодоро, кога се двајца љубевме.... ќе не прошета во пространата **Скопска Блатија**, а ората Крстачот, Потрчулка, Вртелешката.... ќе ни го претстават етничкиот предел **Овче Поле** и етнонимот Овчеполци како дел од Шопско-Брегалничката етнографска целина.

Во селата од **Костурската област** населението се идентификува како Горноселци и Долноселци. Костурската област ја чинат пределите и подпределите Пополе, Корешта и Костенарија. Неодминливи се и Костурчанките и нивните влечени, гртени и укани песни.

Во планинскиот предел **Малешев**о присутни биле: кемане, гајда, сворче и тамбура, а на празнични собори Чангуловото, Пантевото, Малешеското, мераклиски се играле и на зурли и тапани.

Во градска културна средина, од крајот на XIX век до првата половина на XX век посебно место заземала чалгијата, како музички симбол на градовите **Велес, Тетово, Скопје, Охрид**... Овој звук со типично ориентална мелодија, во градската практика живеел со векови, трансформирајќи се и добивајќи свој специфичен звучен дијалект и израз.

Пределите **Радовишко Поле** и **Радовишки Шоплук** припаѓаат на источната етно-културна зона на Македонија. Вечерашниот Ораовички собор ќе биде сценско-уметнички конгломерат на Полјани и Шопи, на саи и фустани од интерии, на шопката и осмицата, на сворчето, гајдата и тапаните...

ПРОГРАМА:

ДОБРО ДОШЛЕ...

Ни прела гора

Повратешко (Женско оро од Мала Река - Мијаци)

Скудринка – Жангурица (Машки оро од Мала Река - Мијаци)

Ѓурѓевен (Ора и песни од Мијаци - Азот)

Бајрантари (Обредни машки поворки од село Смилево, Мијаци - Железник)

Женил се Петре (Ора и песни од село Смилево, Мијаци - Железник)

Тешкото (Машко оро од Мала Река - Мијаци)

Лазарки (Обредни женски поворки од градот Дебар)

Пустец (ора и песни од Долна Преспа)

Тодоро либе Тодоро (песна од Скопска Блатија)

Ајде зајди зајди (Ора и песни од Овче Поле)

Стојно ле стоколе... Колубрица... Мама и лудо... (Песни од костурско)

Чангулово (машко оро од Малешевија)

Шекерино малој моме (чалгиска изведба од Тетово)

Невестинско венчално (чалгиска изведба од Велес)

Ораовички собор (ора и песни од Радовишко Поле и Радовишки Шоплук)

Уметнички менаџер
М-р Владимир Јаневски

Музички менаџер
М-р Тимко Чичаковски

